

«Βουλγαρία - Ρουμανία. Οικονομικές - Κοινωνικές - Πολιτικές Εξελίξεις. Φεβρουάριος 2010.»

**Της Πέννου Κονιτσιώτη
Επιστημονικής Συνεργάτη του ΕΚΕΜ**

Βουλγαρία

Πολιτικά

Μόνο το 1/3 των μελών της ΕΕ εφάρμοσαν αποτελεσματικά την Οδηγία για τις υπηρεσίες, παρόλο που παρήλθε η προθεσμία της 28 Δεκεμβρίου 2009. Αυτό ήταν το κύριο συμπέρασμα της Έκθεσης που δημοσιεύτηκε την Τρίτη, 02 Φεβρουαρίου 2010, από τη "Eurochambres", μια οργάνωση που εκπροσωπεί τα εμπορικά επιμελητήρια της ΕΕ, καλώντας την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να ασκήσει πίεση στις κυβερνήσεις των κ-μ. *«Δυστυχώς, πολλά κ-μ εμφανώς δεν θεώρησαν την εφαρμογή της οδηγία ως πολιτική και οικονομική τους προτεραιότητα»* υπογράμμισε ο γενικός γραμματέας της οργάνωσης, Arnaldo Abruzzini. Η οδηγία αυτή είναι προσανατολισμένη να βοηθήσει τις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών, όπως τους σχεδιαστές εσωτερικών χώρων και τους κουρείς, προκειμένου να δραστηριοποιηθούν μέσα στα εδαφικά πλαίσια της ΕΕ, με την πλειοψηφία αυτών σήμερα να εργάζονται στις τοπικές τους αγορές. Οι συνήγοροι της οδηγίας υποστηρίζουν ότι θα είναι κρίσιμο να βοηθήσει την ΕΕ να εισέλθει σε μεγαλύτερη ανάπτυξη, μετά την πρόσφατη ύφεση, καθώς οι υπηρεσίες καταλαμβάνουν περισσότερο των 2/3 της οικονομικής δραστηριότητας στην περιοχή. Όμως, *«θα παραμείνει η πιο ισχυρή οδηγία για την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς»* τόνισε ο συντηρητικός ευρωβουλευτής, Malcolm Harbour, που ενίσχυσε την προοπτική να περάσει η Οδηγία από τον Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η Έκθεση αναφέρει 8 χώρες όπου η εφαρμογή της Οδηγίας ήταν λιγοστή εξαιτίας σοβαρών καθυστερήσεων. Μεταξύ αυτών είναι η Ελλάδα και η Βουλγαρία. Από την άλλη πλευρά, η οργάνωση ανέφερε ακόμα μια ομάδα χωρών, οι οποίες σημείωσαν σχετική πρόοδο, αλλά πάλι σε καθυστέρηση όσον αφορά σε νομική ή πρακτική εφαρμογή αυτής. Μεταξύ αυτών είναι και η Ρουμανία¹.

Η Επίτροπος της Βουλγαρίας στην ακρόαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της Τετάρτης, 03 Φεβρουαρίου 2010, διαβεβαίωσε ότι η ψήφος για την τελετή απονομής όλης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής θα λάμβανε χώρα την ερχόμενη εβδομάδα. Η Kristalina Georgieva, αντιπρόεδρος της Παγκόσμιας Τράπεζας, με βεβαιότητα απαντούσε ερωτήσεις για πάνω από 3 ώρες πάνω σε θέματα που σχετίζονται με την ανθρωπιστική βοήθεια και την ανακούφιση από τις καταστροφές, το χαρτοφυλάκιο που επρόκειτο να αναλάβει, μόλις η νέα Επιτροπή εγκρινόταν. Καθόσον η ΕΕ καλείται να αντιμετωπίσει το καταστροφικό χτύπημα στην Αϊτή, όπου ο απολογισμός των νεκρών από το

---

¹ Willis And. 03/02/2010. *«EU states miss services directive deadline»*, που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://euobserver.com>

σεισμό της 12 Ιανουαρίου 2010 υπολογίζεται στις 150.000, η κα Georgiena υποστήριξε ότι «*δύο προτεραιότητες πρέπει να τεθούν, άμεση ανακούφιση και μακροπρόθεσμη ανάπτυξη*». Ήταν περισσότερο εμφαντική στο στρατιωτικό ρόλο παροχής ανθρωπιστικής βοήθειας, με τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου να ρωτούν επανειλημμένως αν ο στρατός θα έπρεπε να εμπλέκεται σε υποθέσεις πολιτών. Μίλησε για τη δυσκολία του ζητήματος, επισημαίνοντας ότι μερικές φορές ο στρατός χρειάστηκε, αλλά θα μπορούσε να συγκεράσει και την ασφάλεια και την ουδετερότητα της παροχής βοήθειας. Πολλές φορές η κα Georgiena αμερόληπτα παραδέχτηκε ότι χρειαζόταν να μελετήσει περισσότερο κάποιες πτυχές του φακέλου της, όπως κατά πόσο η ΕΕ διέθετε περισσότερα εργαλεία που μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν στην κρίση της Αϊτής. Η ακρόαση στο σύνολό της ήταν στον αντίποδα εκείνης της Rumiana Jelena, της προηγούμενης Βουλγάρως υποψήφιας Επιτρόπου, η οποία απέτυχε στη διαδικασία κατά τον προηγούμενη μήνα, λόγω έλλειψης γνώσης του φακέλου της και λόγω έλλειψης διαφάνειας των οικονομικών της στοιχείων. Η κα Georgiena ήταν η τελευταία από τους 26 υποψήφιους Επιτρόπους που πέρασε ακρόαση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ανοίγοντας τελικά την προοπτική της εκλογής της νέας Ευρωπαϊκής Επιτροπής την 09 Φεβρουαρίου 2010 μετά από καθυστέρηση τριών μηνών².

Κοινωνικά

Τα ληξιαρχεία που ανταλλάσσουν εμπορικά στοιχεία σε έναν αριθμό κ-μ της ΕΕ έκλεισαν την Τρίτη, 02 Φεβρουαρίου 2010, ως αποτέλεσμα απάτης σε βάρος των εμπόρων. Παρόλο που οι συναλλαγές εξακολουθούσαν να γίνονται, τα Ληξιαρχεία σε 9 κ-μ, μεταξύ των οποίων η Ελλάδα, η Βουλγαρία και η Ρουμανία, έκλεισαν προκειμένου να αποφευχθούν περαιτέρω απώλειες³.

Οι ειδικοί της ψυχικής υγείας έχουν προειδοποιήσει ότι «*η οικονομική κρίση είναι πιθανό να προκαλέσει αύξηση στα ποσοστά αυτοκτονίας μέσα στην ΕΕ*». Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, περίπου 58.000 άνθρωποι, πολίτες της ΕΕ, αυτοκτόνησαν κατά το 2008. Βέβαια, σε ένα σύνολο πληθυσμού πάνω από 500 εκατομμύρια, δεν πρόκειται για μεγάλο ποσοστό, όμως φαίνεται ότι ένα άτομο αυτοκτονεί κάθε 9 λεπτά. Τα στοιχεία αυτοκτονιών για το 2009 ακόμα δεν είναι ξεκάθαρα, αλλά αναλυτές του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας και φιλανθρωπικές οργανώσεις πνευματικής υγείας αναμένουν ότι η οικονομική κρίση που ξεκίνησε στα μέσα του 2008 θα ανεβάσει τα επίπεδα της

---

² Mahony H. 03/02/2010. «*Bulgarian commissioner designate sail through MEP hearing*», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://euobserver.com>,

Mahony H. 08/02/2010. «*Barroso team set for parliament approval after lengthy delay*», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://euobserver.com>

³ Phillips L. 03/02/2010. «*Cyber-scams disrupt emissions trading across EU*», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://euobserver.com>

κατάθλιψης και των αυτοκτονιών με ένα καθυστερημένο χρονικά αποτέλεσμα. «Ο πιο σημαντικός παράγοντας είναι η ξαφνική πτώση του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος: οι άνθρωποι χάνουν τις δουλειές τους. Μπορεί να οδηγήσει σε μεγαλύτερη κατανάλωση του αλκοόλ. Μπορεί να οδηγήσει στο να χάσει κανείς τους φίλους του και στην πρόκληση βίας μέσα στην οικογένεια» υπογράμμισε στο EUobserver η Mat Muijen, ειδικός του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας στο γραφείο της Κοπεγχάγης. Η Mary Van Dievel, διευθύντρια της Ευρωπαϊκής Πνευματικής Υγείας στις Βρυξέλλες, σημείωσε ότι «κάποια μέλη-οργανισμοί αναμένουν το καίριο χτύπημα μέσα στο 2010. Άλλοι πάλι υποστηρίζουν ότι υπάρχει ήδη αύξηση των εκκλήσεων για βοήθεια, καθώς ήδη οι τηλεφωνικές γραμμές έχουν αυξημένη κίνηση». Το παράδοξο είναι ότι κάποιες από τις πιο φτωχές χώρες της ΕΕ, όπως η Ελλάδα, η Βουλγαρία και η Ρουμανία, διατηρούν χαμηλά ποσοστά αυτοκτονιών εξαιτίας παραγόντων κουλτούρας, όπως για παράδειγμα ο τρόπος που οι οικογένειες διατηρούν στενές σχέσεις. Σημειωτέον ότι η Ελλάδα και η Κύπρος διατηρούν τα χαμηλότερα ποσοστά αυτοκτονιών στην ΕΕ και λιγότερα από 5 προς 100.000⁴.

Οικονομικά

Το Βουλγαρικό Τραπεζικό σύστημα παρέμεινε σταθερό για όλο το 2009, σύμφωνα με πληροφορίες που δημοσιεύθηκαν από την Κεντρική Τράπεζα της Βουλγαρίας. Το σύνολο του ενεργητικού αυξήθηκε κατά 1,9% από έτος σε έτος στα 36,2 δισεκατομμύρια ευρώ, ενώ οι οικονομικές υποχρεώσεις παρέμειναν σχετικά αναλλοίωτες στα 31,1 δισεκατομμύρια ευρώ. Ο λόγος κεφαλαιακής επάρκειας έφθασε το 17,04% έναντι 14,86% τον Δεκέμβριο του 2008, ενώ τα καθυστερημένα δάνεια έφθασαν το 13,64% του συνόλου των δανείων στο σύστημα⁵.

Ο Ετήσιος πληθωρισμός της Βουλγαρίας έφθασε το 0,5% τον Ιανουάριο του 2010, σύμφωνα με τις πληροφορίες που δημοσιεύονται από τη Βουλγαρική Στατιστική Υπηρεσία. Τα τρόφιμα και τα ποτά, καθώς και οι μεταφορές, αυξήθηκαν κατά 0,9% και 1,5% αντίστοιχα, ενώ τα είδη ένδυσης και υπόδησης μειώθηκαν κατά 1,9%. Η εκτίμηση του πληθωρισμού σε μηνιαία βάση ήταν 0,7%⁶.

Σύμφωνα με ανακοίνωση της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Βουλγαρίας, ο δείκτης τιμών παραγωγού στην Βουλγαρία αυξήθηκε κατά 0,9% το μήνα Δεκέμβριο του 2009. Η αύξηση αυτή προέκυψε από την αύξηση κατά 4,6% στις τιμές των ορυχείων και λατομείων, αύξηση κατά 0,9% στις

---

⁴ Rettman And. 15/02/2010. «(FOCUS) Mental health experts fear crisis will cause spike in suicides», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://euobserver.com>

⁵ 02/02/2010. «Βουλγαρία: Το Τραπεζικό σύστημα παρέμεινε σταθερό το 2009», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

⁶ 16/02/2010. «Βουλγαρία: Στο 0,5% ο ετήσιος πληθωρισμός τον Ιανουάριο», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

τιμές της μεταποίησης και αύξηση 0,2% στην ηλεκτρική ενέργεια στο φυσικό αέριο, και στην παροχή ατμού και κλιματισμού. Παρ' όλα αυτά ο δείκτης τιμών παραγωγού μειώθηκε κατά 0,7% σε ετήσια βάση⁷.

Σύμφωνα με τα προκαταρκτικά στοιχεία, που δημοσιεύονται από την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Βουλγαρίας, το ΑΕΠ της Βουλγαρίας κατέγραψε 5,1% αρνητικό ρυθμό ανάπτυξης και διαμορφώθηκαν σε 33.8 δισεκατομμύρια ευρώ το 2009. Η Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία μειώθηκε κατά 3,6% σε 28.4 δισεκατομμύρια ευρώ και οφείλεται σε 8,1% μείωση της παραγωγής στον τομέα της βιομηχανίας, πτώση 2,9% στη γεωργία και 1,5% στις υπηρεσίες⁸.

Η εισροή άμεσων ξένων επενδύσεων στη Βουλγαρία μειώθηκαν κατά 43% σε ετήσια βάση σε 3.7 δισεκατομμύρια ευρώ το 2009, σύμφωνα με τα στοιχεία που παρέχονται από την Κεντρική Τράπεζα της Βουλγαρίας. Οι τομείς της χρηματοπιστωτικής διαμεσολάβησης και των ακινήτων ήταν οι πιο ελκυστικοί για τους ξένους επενδυτές και αντιπροσώπευαν το 22% και 17% της συνολικής εισροής⁹.

Το έλλειμμα τρεχουσών λογαριασμών της Βουλγαρίας μειώθηκε κατά 66% σε ετήσια βάση σε 2.9 δισεκατομμύρια ευρώ το 2009 και οφείλεται στην κατά 52% μείωση του εμπορικού ελλείμματος (4.1 δισεκατομμύρια ευρώ)¹⁰.

Το έλλειμμα του προϋπολογισμού της Βουλγαρίας ανήλθε σε 253 εκατομμύρια ευρώ τον Ιανουάριο του 2010, λόγω της εξόφλησης των οφειλόμενων πληρωμών του προϋπολογισμού, δήλωσε ο Υπουργός Οικονομικών, Simeon Dyankov. «Αυτή η τάση αναμένεται να διατηρηθεί μέχρι το Μάρτιο, ενώ το πλεόνασμα του προϋπολογισμού αναμένεται τον Μάιο» πρόσθεσε ο υπουργός¹¹.

Το έλλειμμα Εξωτερικού εμπορίου της Βουλγαρίας μειώθηκε κατά 52% σε ετήσια βάση σε 4.1 δισεκατομμύρια ευρώ το 2009, εξ' αιτίας της μείωσης κατά 22% των εξαγωγών (11.8 δισεκατομμύρια ευρώ) και κατά 33% των εισαγωγών (15.9 δισεκατομμύρια ευρώ), σύμφωνα με τις πληροφορίες που δημοσιεύονται από την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Βουλγαρίας. Το 64% των εξαγωγών

---

⁷ 02/02/2010. «Βουλγαρία: Αύξηση των τιμών παραγωγού κατά 0,9 τοις εκατό τον Δεκέμβριο», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

⁸ 15/02/2010. «Βουλγαρία: Το ΑΕΠ Χαμηλότερο κατά 5,1% το 2009», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

⁹ 16/02/2010. «Βουλγαρία: 43% χαμηλότερες εισροές άμεσων ξένων επενδύσεων το 2009», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

¹⁰ 16/02/2010. «Βουλγαρία: 66% χαμηλότερο το έλλειμμα τρεχουσών λογαριασμών το 2009», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

¹¹ 12/02/2010. «Βουλγαρία: Στα 253 εκατομμύρια ευρώ το έλλειμμα του προϋπολογισμού τον Ιανουάριο», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

της χώρας και 60,2% των εισαγωγών πραγματοποιείται με τα κράτη μέλη της ΕΕ¹².

«Τα έσοδα της Βουλγαρίας από τον χειμερινό τουρισμό για την περίοδο 2009/2010 αναμένεται να μειωθούν κατά 20% με 30% σε ετήσια βάση σε 140 - 160 εκατομμύρια ευρώ» σύμφωνα με τον καθηγητή Tsvetan Tonchev, πρόεδρο του Βουλγαρικού Επιμελητηρίου Τουρισμού. Οι κύριοι λόγοι είναι η οικονομική κρίση, οι καιρικές συνθήκες και τα κλειστά Ελληνο-βουλγαρικά σύνορα¹³.

Η βουλγαρική κυβέρνηση είναι πιθανό να ξεκινήσει ένα πρόγραμμα ιδιωτικοποίησης των κρατικών νοσοκομείων φέτος, μετά την πλήρη αναμόρφωση του υπερχρεωμένου και αναποτελεσματικού τομέα. «Το ενδιαφέρον των επενδυτών θα αυξηθεί όταν η Βαλκανική χώρα θα θέσει σε εφαρμογή μια καλύτερη διάρθρωση της χρηματοδότησης για τα νοσοκομεία, και τα επιπλέον χρήματα πιθανόν να προέλθουν από τους ανθρώπους που πληρώνουν περισσότερο, τόσο σε δημόσια όσο και σε ιδιωτικά ταμεία υγείας» δήλωσε ο Υπουργός Υγείας Bozhidar Nanen. Οι κινήσεις της κεντροδεξιάς κυβέρνησης, που εξέλεγε τον περασμένο Ιούλιο, να κλείσει 21 κρατικά νοσοκομεία της κομμουνιστικής εποχής και να αυξήσει τα επίπεδα συμμετοχής των ασφαλισμένων, προκάλεσαν διαμαρτυρίες σε πολλές πόλεις της βαλκανικής χώρας. Οι πολίτες, συμπεριλαμβανομένων των ιατρών και νοσοκόμων έκαναν διαδηλώσεις, λέγοντας ότι ενώ οι μεταρρυθμίσεις ήταν απολύτως απαραίτητες, υπάρχει ο φόβος ότι χιλιάδες άνθρωποι που ζουν σε απομακρυσμένες περιοχές, θα μπορούσαν να αφηθούν χωρίς πρόσβαση σε θεραπεία. Ο κ. Nanen τόνισε επίσης ότι «ακόμη 130 νοσοκομεία θα κλείσουν ή θα μετατραπούν σε μικρότερα κέντρα, ως μέρος του σχεδίου της κυβέρνησης, το οποίο θα πραγματοποιηθεί, παρά την αντίθεση του κοινού. Η ιδιωτικοποίηση είναι ο δρόμος που πρέπει να ακολουθήσουμε» υπογράμμισε ο κ. Nanen, 47 ετών, πρώην χειρουργός, σε συνέντευξη στο Reuters . «Πρέπει να υπάρξει ιδιωτικοποίηση και των νοσοκομείων αλλά και των υπηρεσιών που παρέχονται από νοσοκομεία». Τα περισσότερα από τα 350 νοσοκομεία της Βουλγαρίας είναι κρατικά, εκ των οποίων 71 ήταν στον κατάλογο των περιουσιακών στοιχείων που απαγορεύεται η ιδιωτικοποίηση. Ο κ. Nanen δήλωσε ότι «αυτό θα μπορούσε να αλλάξει με νομοθετικές τροποποιήσεις όταν η κυβέρνηση είχε μια σαφή στρατηγική για τις ιδιωτικοποιήσεις των Νοσοκομείων. Οι μεταρρυθμίσεις απαιτούνται για να γίνουν ορατά τα αποτελέσματα, έτσι ώστε να προβληθούν οι επενδυτικές ευκαιρίες στους μελλοντικούς επενδυτές. Τα χρόνια της μετά-κομμουνιστικής παραμέλησης και η έλλειψη πολιτικής βούλησης για μεταρρυθμίσεις έχουν αφήσει πολλά νοσοκομεία με ελλείψεις στο προσωπικό, υπερχρεωμένα, χωρίς σύγχρονο εξοπλισμό, ακόμα και χωρίς φάρμακα. Η διαφθορά στον τομέα της υγείας είναι ευρέως διαδεδομένη και η καταβολή ποσών για δωροδοκία γιατρών για τις υπηρεσίες που πρόκειται να καλυφθούν από τα ασφαλιστικά ταμεία,

---

¹² 12/02/2010. «Βουλγαρία: Μείωση του εμπορικού ελλείμματος κατά 52% το 2009», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

¹³ 18/02/2010. «Βουλγαρία: Λιγότερα έσοδα κατά 20-30% από τον χειμερινό τουρισμό», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

είναι ο κανόνας. Οι δημοσκοπήσεις δείχνουν ότι οι Βούλγαροι είναι οι πλέον δυσαρεστημένοι με το σύστημα υγειονομικής περίθαλψης τους, μεταξύ των 27 κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για να εξασφαλίσει χρήματα για τις σχεδιαζόμενες μεταρρυθμίσεις, η Σόφια εξετάζει το ενδεχόμενο να υποχρεώσει τους Βούλγαρους να καταβάλουν επιπλέον χρήματα για ιδιωτική ασφάλιση υγείας καθώς και να αυξήσει κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες σε 10% του ΑΕΠ, τις πληρωμές στα κρατικά ταμεία υγείας, από το 2011. Ένα υπάρχον σχέδιο εθελοντικής καταβολής σε ιδιωτικά ταμεία υγείας έχει αποτύχει να καρποφορήσει. Επίσης το υπουργείο εργάζεται σε νέες μεθόδους υπολογισμού των τιμών των ιατρικών υπηρεσιών ώστε να αντικατοπτρίζουν την πραγματικότητα της αγοράς» δήλωσε ο κ. Nanen: «Οι μεταρρυθμίσεις χρειάζονται χρήματα. Δεν μπορείς να κάνεις μεταρρυθμίσεις με εξοικονόμηση χρημάτων, αυτό πρέπει να είναι σαφές». Ο κ. Nanen δεν έδωσε στοιχεία. Όμως ο προϋπολογισμός του κρατικού ταμείου υγείας για τα νοσοκομεία μειώθηκε κατά 24% στα 709 εκατομμύρια Λέβα (503,2 εκατομμύρια δολάρια) το 2010, όπως δείχνουν τα στοιχεία. Τα χρέη των Νοσοκομείων στα τέλη Νοεμβρίου του 2009 ανέρχονταν σε περίπου 350 εκατομμύρια Λέβα. Η φτωχότερη χώρα της ΕΕ έκανε φέτος περικοπές των δαπανών για την υγεία συνολικά κατά 350 εκατομμύρια Λέβα, στα 2,25 δισεκατομμύρια Λέβα ή περίπου 4,2% του ΑΕΠ, σχεδόν το μισό ποσοστό που δαπανάται σε πολλές χώρες της Δύσης¹⁴.

Σύμφωνα με την Morgan Stanley, η Βουλγαρία και η Ρουμανία είναι μεταξύ των χωρών που κινδυνεύουν περισσότερο από τις πιθανές επιδράσεις από την κρίση στην Ελλάδα μετά από τις επενδύσεις των Ελληνικών Τραπεζών στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης. Οι ελληνικές τράπεζες θα προσπαθήσουν να αποφύγουν το μοντέλο εξωτερικής χρηματοδότησης για τις θυγατρικές τους στην αναδυόμενη Ευρωπαϊκή αγορά, και θα προσπαθήσουν να αυξηθεί η τοπική βάση καταθέσεων ταχύτερα από ό, τι τα δάνεια, για τη μείωση της μόχλευσης. Σε ακραίες περιπτώσεις μπορεί να απέχουν από τη χορήγηση νέων δανείων για κάποιο διάστημα, έγραψε σε έκθεσή της η Morgan Stanley. Ως αποτέλεσμα, οι οικονομίες των κρατών της Κέντρο-Ανατολικής Ευρώπης, οι οποίες ήδη βρίσκονται υπό μόχλευση, μπορεί να αντιμετωπίσουν πρόβλημα από σοβαρή έλλειψη πιστώσεων, που εκτροχιάζει την ανάκαμψη. Η Βουλγαρία, και σε μικρότερο βαθμό η Ρουμανία, φαίνεται να κινδυνεύουν περισσότερο. Στη Βουλγαρία, οι ελληνικές τράπεζες αφθονούν. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδας (ΕΤΕ) είναι ο 100% ιδιοκτήτης της βουλγαρικής United Bank (UBB), η Τράπεζα EFG Eurobank ελέγχει την συγχωνευθείσα DZI Bank και Postbank, καθώς και Έλληνες «παίκτες», όπως η Τράπεζα Πειραιώς, η Alpha Bank και η Εμπορική Τράπεζα διατηρούν υποκαταστήματα στην χώρα. Η UBB είναι στην τοπική top 5 λίστα από πλευράς περιουσιακών στοιχείων, ενώ η Postbank εμφανίζεται στο top 10¹⁵.

---

¹⁴ Ivanova Ir., Mudeva An. 10/02/2010. «Η Βουλγαρία πρόκειται να ιδιωτικοποιήσει τα νοσοκομεία μετά τις μεταρρυθμίσεις στον προβληματικό τομέα», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

¹⁵ 17/02/2010. «Η Morgan Stanley αναφέρει ότι η Βουλγαρία και η Ρουμανία κινδυνεύουν περισσότερο από την ελληνική κρίση», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

Βουλγαρία και ΕΕ

«Μόνο το ένα τρίτο των χωρών της ΕΕ εφάρμοσε το νόμο του μπλοκ για την απελευθέρωση του τομέα υπηρεσιών ως τη λήξη της προθεσμίας του προηγούμενου Δεκεμβρίου και θα πρέπει να ληφθεί δράση ενάντια στους βραδυκίνητους» τόνισε ηγετικός επιχειρηματικός όμιλος της ΕΕ. Ο νόμος, ή η οδηγία για τις υπηρεσίες υποτίθεται ότι θα έκανε ευκολότερο για τις εταιρείες να παρέχουν υπηρεσίες σε άλλες χώρες της ΕΕ, για παράδειγμα δημιουργώντας ένα μοναδικό σημείο επικοινωνίας για τις απαραίτητες διατυπώσεις και τη δυνατότητα για ηλεκτρονική συμπλήρωση εντύπων. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (Eurochambres), η Ένωση των Ευρωπαϊκών Εμπορικών και Βιομηχανικών Επιμελητηρίων τόνισε ότι «έρευνα που διεξήγε έδειξε ότι τα 8 από τα 27 κράτη μέλη της ΕΕ απέτυχαν να ενσωματώσουν την οδηγία στα εθνικά τους δίκαια καταλλήλως. Οι υπόλοιπες χώρες εφάρμοσαν μόνο εν μέρει το νόμο». Ο τομέας υπηρεσιών εκπροσωπεί πάνω από τα δύο τρίτα του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος της ΕΕ. Η Βουλγαρία, η Ελλάδα, η Σλοβενία, η Ιρλανδία, η Ιταλία, η Λετονία, η Πολωνία και η Σλοβακία δεν είχαν εφαρμόσει το νόμο ή τον είχαν εφαρμόσει ανεπαρκώς. «Η οδηγία για τις υπηρεσίες είναι κρίσιμη για τις επιχειρήσεις, μια "ημιτελής εργασία" δεν είναι το αποδεκτό αποτέλεσμα» δήλωσε ο Γενικός Γραμματέας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, Arnaldo Abruzzini. Είπε ακόμα ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ο εκτελεστικός φορέας της ΕΕ, θα πρέπει να διασφαλίσει ότι ο νόμος εφαρμόζεται πλήρως παντού. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μπορεί να παραπέμψει τις χώρες που παραβιάζουν τους νόμους της ΕΕ στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, το οποίο μπορεί να τους επιβάλει πρόστιμο, αλλά η διαδικασία διαρκεί μήνες αν όχι χρόνια.. Η οδηγία για τις υπηρεσίες εγκρίθηκε πάνω από 3 χρόνια πριν και υποτίθεται ότι θα εφαρμοζόταν μέχρι τις 28 Δεκεμβρίου του 2009. Πολλοί οικονομολόγοι λένε ότι δεν πάει αρκετά μακριά στην απελευθέρωση του τομέα. Οι βουλευτές είχαν αποσύρει την αρχική τους πρόταση, που θα είχε επιτρέψει σε μια εταιρεία παροχής υπηρεσιών να ενεργεί σύμφωνα με το νόμο στη χώρα καταγωγής της παρά σύμφωνα με τη χώρα που τη φιλοξενεί. Αλλά ακόμα και η αποδυναμωμένη εκδοχή του νόμου αναμένεται να ενισχύσει την ανάπτυξη και τις θέσεις εργασίας¹⁶.

«Η Βουλγαρία κινδυνεύει να της επιβληθούν νέες οικονομικές κυρώσεις από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για ανωμαλίες που αφορούν στα έτη 2008 και 2009 σχετικά με τη χρήση των προγραμμάτων ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών» ανακοινώθηκε από το βούλγαρο υπουργό Γεωργίας, Miroslav Naidenov. «Το Υπουργείο Γεωργίας ενημερώθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ότι διενεργείται διαχειριστικός έλεγχος που αφορά τις παρατυπίες που έχουν διαπραχθεί από τον Απρίλιο του 2008 έως και τον Ιούνιο του 2009 κατά την επιλογή των σχεδίων που θα χρηματοδοτηθούν σε ένα πρόγραμμα ύψους 3,2 δισεκατομμυρίων ευρώ» ανέφερε ο κ. Naidenov. «Η

<http://www.balkans.com/gr>

¹⁶ Grajewski M. 02/02/2010. «Επιχειρήσεις: Προτρέπουν να ληφθεί δράση για την απελευθέρωση των υπηρεσιών», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

βουλγαρική κυβέρνηση έχει τώρα δύο μήνες για να βρει λύση στο πρόβλημα αυτό, άλλως θα χάσει το δικαίωμα της αντίστοιχης χρηματοδότησης» επισήμανε ο Υπουργός Γεωργίας. Από την πλευρά του ο βούλγαρος πρωθυπουργός, Boiko Borisov, ανέφερε ότι η χώρα κινδυνεύει με πρόστιμα ύψους 126 εκατομμυρίων ευρώ για δεκαπέντε περιπτώσεις δόλιων ανταλλαγών στον δημόσιο τομέα που διαπράχθηκαν από την προηγούμενη κυβέρνηση. Ήδη ο πρώην υπουργός Γεωργίας και Δασών, Valeri Tsvetanov είναι υπόδικος για την πρακτική που ακολουθούσε ανταλλαγής δημοσίων κτημάτων με άλλα πολύ χαμηλότερης αξίας μέσα στη χώρα, πρακτική από την οποία αποκόμισε ίδια οφέλη¹⁷.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποδέσμευσε 1.6 δισεκατομμύρια ευρώ για επιχειρησιακά προγράμματα που αφορούν στη Δημόσια Διοίκηση και το περιβάλλον, ενώ λίγο νωρίτερα απελευθέρωσε ακόμη 3.7 δισεκατομμύρια ευρώ για τέσσερα άλλα προγράμματα¹⁸.

Μειωμένες πωλήσεις, κατά 300 τόνους ανά μήνα σημειώθηκαν την περίοδο 2008-2009 στην αγορά καπνού και συγκεκριμένα στις πωλήσεις τσιγάρων, σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσίασε η Ένωση Καπνού και Καπνοπαραγωγών της Βουλγαρίας. «Αντίθετα, το ίδιο διάστημα, σε περιοχές, κυρίως στα σύνορα της Βουλγαρίας, σημειώθηκε αύξηση που κυμαινόταν από 50% έως 70% στο λαθρεμπόριο τσιγάρων», τόνισε ο επικεφαλής του αρμόδιου τμήματος της Ένωσης, Christo Latsev. Όπως ανέφερε, «υπήρξε μείωση των πωλήσεων στα προϊόντα καπνού κάθε μήνα, τουλάχιστον κατά 10%, την περίοδο 2008-2009, ενώ δεν υπήρξαν στοιχεία για μείωση του αριθμού των καπνιστών». Σύμφωνα με τον ίδιο, «η αύξηση του ειδικού φόρου κατανάλωσης δεν οδήγησε σε μείωση του αριθμού των καπνιστών, αλλά σε πτώση της ζήτησης για τα νόμιμα προϊόντα». Η ΕΕ ανακοίνωσε ότι οι απώλειες για τα ταμεία του κράτους από το λαθρεμπόριο διαμορφώνονται σε ποσό που κυμαίνεται από 600 έως 800 εκατομμύρια λέβα (περίπου 300 έως 400 εκατομμύρια ευρώ). Επίσης, ο κ. Λάτσεφ υπογράμμισε «την ανάγκη άσκησης αυστηρών ελέγχων στην αγορά, με στόχο τη μείωση του λαθρεμπορίου»¹⁹.

Φορολογία-Εισόδημα

Εισοδήματα που υπόκεινται σε ατομικό φόρο εισοδήματος στη Βουλγαρία είναι τα ακόλουθα: έσοδα από εργασία, εισοδήματα από αποκλειστική εμπορική δραστηριότητα, εισοδήματα από άλλες εμπορικές δραστηριότητες, ενοίκια και άλλα εισοδήματα από παραχώρηση ακινήτων, εισοδήματα από

---

¹⁷ 03/02/2010. «ΕΕ: Κίνδυνος επιβολής νέων οικονομικών κυρώσεων στη Βουλγαρία», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.kathimerini.gr>

¹⁸ 12/02/2010. «Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποδεσμεύει επιδοτήσεις ύψους 1,68 δις ευρώ για τη Βουλγαρία», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.balkans.com/gr>

¹⁹ 22/02/2010. «Βουλγαρία: Αύξηση στο λαθρεμπόριο τσιγάρων», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.express.gr>

μεταβίβαση δικαιωμάτων ιδιοκτησίας, καθώς και εισοδήματα από άλλες πηγές. Το ποσοστό φόρου που επιβάλλεται για ατομικά εισοδήματα ορίζεται στο 10%, ενώ, αν τα εισοδήματα προέρχονται αποκλειστικά από εμπορική δραστηριότητα, το ποσοστό του φόρου ορίζεται στο 15%²⁰.

Οι ακόλουθες κατηγορίες των εισοδημάτων υπόκεινται σε ελαφρύνσεις στον προσωπικό φόρο εισοδήματος: τα εισοδήματα των ατόμων με μειωμένη ικανότητα εργασίας, προσωπικές εισφορές για προαιρετική ασφάλιση, προσωπικές εισφορές για ασφάλιση ως προς τη χρονική διάρκεια της εργασίας, ορισμένες δωρεές και εισοδήματα για τις νέες οικογένειες (ισχύουν ορισμένες προϋποθέσεις)²¹.

Ο προσωπικός φόρος εισοδήματος στη Βουλγαρία, μπορεί να καταβάλλεται αυτοπροσώπως στο Γραφείο της Εφορίας του Δήμου που διαμένει ο φορολογούμενος, με επιστολή μέσω ταχυδρομείου, και μέσω του Διαδικτύου με ηλεκτρονική υπογραφή. Οι φορολογούμενοι υποχρεούνται να υποβάλουν την ετήσια φορολογική δήλωση μέχρι τις 30 Απριλίου²².

Το μέσο κατά κεφαλήν εισόδημα της Βουλγαρίας και η δαπάνη ανά κάτοικο μειώθηκε κατά 12% σε 170 ευρώ ανά μήνα και κατά 3,4% σε 159 ευρώ ανά μήνα αντίστοιχα σε ετήσια βάση το Δεκέμβριο του 2009. Η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Βουλγαρίας αναφέρει ότι το 58% των συνολικών δαπανών διατίθεται για τρόφιμα και στέγαση²³.

Από την 01 Ιανουαρίου 2010, σύμφωνα με τις τροποποιήσεις στο νόμο για το Φόρο Προστιθέμενης Αξίας, οι εταιρείες έχουν το δικαίωμα να συμψηφίσουν τον καταβληθέντα ΦΠΑ εντός των επομένων δύο μηνών. Μετά την πάροδο των 2 μηνών, η Εθνική Υπηρεσία Εσόδων οφείλει να επιστρέψει τον καταβληθέντα ΦΠΑ εντός 30 ημερών. Σε περίπτωση καθυστέρησης της επιστροφής ΦΠΑ, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων της αναθεώρησης, η Εθνική Υπηρεσία Εσόδων υποχρεούται να καταβάλει τόκο προς την αντίστοιχη εταιρία²⁴.

Σε περιπτώσεις κατά τις οποίες ο φορολογούμενος έχει κάνει μια δωρεά προς το «Ταμείο για την ιατρική περίθαλψη των παιδιών» κατά τη διάρκεια του

---

²⁰ 02/02/2010. «Είδη εισοδήματος υπόκεινται σε ατομικό φόρο εισοδήματος στην Βουλγαρία», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

²¹ 11/02/2010. «Βουλγαρία: Τα εισοδήματα που υπόκεινται σε ελαφρύνσεις στον προσωπικό φόρο εισοδήματος», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

²² 11/02/2010. «Η καταβολή του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων στη Βουλγαρία», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

²³ 16/02/2010. «Βουλγαρία: Χαμηλότερο κατά 12% το μέσο κατά κεφαλήν εισόδημα τον Δεκέμβριο του 2009», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

²⁴ 18/02/2010. «Νομοθεσία για την επιστροφή ΦΠΑ στην Βουλγαρία», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

2009, το ποσόν της δωρεάς θα αφαιρείται από τη φορολογική βάση (για το εισόδημα που εισπράττεται εντός του 2009). Αυτή η απαλλαγή ισχύει για ποσόν δωρεάς μέχρι το 50% του εισοδήματος του φορολογούμενου για το 2009. Η διαφορά θα φορολογείται με 10% κατ' αποκοπή²⁵.

Βέβαια, πρέπει να τονιστεί ότι το ποσοστό ανεργίας στη Βουλγαρία αυξήθηκε κατά 3,4% σε ετήσια βάση, και έφθασε το 9,9% τον Ιανουάριο του 2010, σύμφωνα με ανακοίνωση του οργανισμού απασχόλησης εργατικού δυναμικού της χώρας²⁶.

Ως εκ τούτου, οι Βούλγαροι έχουν προβεί σε περικοπές δαπανών για αγορά ειδών ένδυσης και υπόδησης, μετακινήσεις και εκπαιδευτικούς σκοπούς, στην προσπάθειά τους να αντιμετωπίσουν τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης σύμφωνα με τα αποτελέσματα έρευνας από το Ινστιτούτο ερευνών Alfa, που δόθηκαν στη δημοσιότητα. Σύμφωνα με την έρευνα, ωστόσο, οι Βούλγαροι συνεχίζουν να ξοδεύουν τα ίδια χρήματα για τσιγάρα και κατανάλωση οινοπνευματωδών. Το 20% των Βούλγαρων έχει μειώσει τις δαπάνες για ενδύματα και υποδήματα, το 18% έχει κάνει περικοπές εξόδων για μετακινήσεις και το 11% έχει κόψει χρήματα από τη διασκέδαση και την εκπαίδευση. Στον αντίποδα, οι Βούλγαροι αύξησαν τις δαπάνες για ιατρικές υπηρεσίες, ενώ προβληματίζονται έντονα για το αν θα είναι σε θέση να πληρώνουν για φάρμακα που τυχόν χρειαστούν στο μέλλον. Το 43% των ερωτηθέντων απάντησε ότι δυσκολεύεται να καλύψει τις δαπάνες για λογαριασμούς νερού, τηλεφώνου, ρεύματος, το 24% ανέφερε ότι λαμβάνει τους μισθούς με καθυστερήσεις τους τελευταίους μήνες και το 59% δήλωσε ότι έχουν μειωθεί σημαντικά τα έσοδα τους. Ο Zivko Georgiev, ο οποίος εργάζεται στην εταιρία ερευνών "Gallup", δήλωσε στην εφημερίδα "Troud" ότι «η οικονομική κρίση έχει οδηγήσει σε δραματική μείωση των εισοδημάτων της μεσαίας τάξης στη Βουλγαρία». Ο ίδιος ανέφερε ότι «έχει μεγαλώσει το χάσμα ανάμεσα σε πλούσιους και φτωχούς στη Βουλγαρία, όπου οι φτωχοί είναι στη βάση της κοινωνικής πυραμίδας» και πρόσθεσε ότι «ο χρόνος θα δείξει το κατά πόσο οι κοινωνικές αλλαγές θα επηρεάσουν τις πολιτικές εξελίξεις». «Προς το παρόν», ανέφερε, «υπάρχει η τακτική της μείωσης των δαπανών σε μια προσπάθεια επιβίωσης, μετά τη μείωση των εισοδημάτων»²⁷.

Ενέργεια

Σε τέλμα δείχνει να βρίσκεται το έργο του πετρελαιοαγωγού Burgass-Αλεξανδρούπολης, παρά τις προσπάθειες της ελληνικής πλευράς να βρει σημείο επαφής στις συνεννοήσεις της τόσο με τη βουλγαρική όσο και τη

---

²⁵ 18/02/2010. «Βουλγαρία: Φορολογική απαλλαγή για τις Δωρεές του 2009», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

²⁶ 22/02/2010. «Βουλγαρία: Το ποσοστό ανεργίας στο 9,9% τον Ιανουάριο του 2010», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

²⁷ 22/02/2010. «Περικοπές δαπανών σε ενδύματα, υποδήματα, μετακινήσεις από τους Βούλγαρους», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.express.gr>

ρωσική πλευρά, προκειμένου να ξεκινήσει η υλοποίηση του αγωγού. Στην πρόσφατη επίσκεψή του στη Σόφια ο υφυπουργός Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής Γιάννης Μανιάτης κατάφερε να αποσπάσει από τον Υπουργό Οικονομίας, Ενέργειας και Τουρισμού της Βουλγαρίας Traicho Traϊκον κάποιες δεσμεύσεις για το έργο, όμως ο χρόνος θα δείξει αν και πότε αυτές θα υλοποιηθούν. Πληροφορίες αναφέρουν ότι η Βουλγαρία δεν έχει ακόμα καταβάλει το πρώτο τμήμα από το αρχικό κεφάλαιο, που της αναλογεί, στη διεθνή εταιρεία του αγωγού. Πρόκειται για το ποσό των 5 εκατομμυρίων ευρώ, από το σύνολο των 30 εκατομμυρίων που της αντιστοιχεί συνολικά. Τα κονδύλια είναι απαραίτητα για τη χρηματοδότηση των αναγκαίων μελετών και εργασιών, προκειμένου να προετοιμαστεί η κατασκευή του αγωγού και εντάσσονται στις συμβατικές οικονομικές τη υποχρεώσεις. Ο κ. Traϊκον διαβεβαίωσε την ελληνική πλευρά ότι *«το ζήτημα της χρηματοδότησης θα επιλυθεί άμεσα»* και δήλωσε ότι *«σε 6 μήνες θα ολοκληρωθεί η περιβαλλοντική μελέτη του έργου»*. Πρόσφατο δημοσίευμα βουλγαρικής εφημερίδας, με τίτλο *«Χάνουμε 300 εκατομμύρια ευρώ αν σταματήσουμε τον αγωγό»* επεσήμανε ότι *«αν η Ρωσία αρνηθεί τη συμμετοχή της στο project τότε πιθανώς να κατηγορεί η Βουλγαρία, που δεν δίνει επίσημη απάντηση αν θα συμμετάσχει ή όχι και με την στάση αυτή στρέφει τους Ρώσους στον πετρελαιοαγωγό Σαμφούντα - Τσεϊχάν»*²⁸. Τελικά *«το έργο της κατασκευής του αγωγού πετρελαίου Burgass - Αλεξανδρούπολης ανεστάλη προσωρινά από την κυβέρνηση έως ότου υπάρξει αξιολόγηση των εμπειρογνομώνων των περιβαλλοντολογικών επιπτώσεών του»*, σύμφωνα με δηλώσεις του Υπουργού Οικονομικών, Simeon Dyankov²⁹.

Το βουλγαρικό κοινοβούλιο τελικά επικύρωσε τη διακυβερνητική συμφωνία που υπεγράφη στην Άγκυρα, στις 13 Ιουλίου του 2009, για το project του αγωγού φυσικού αερίου "Ναμπούκο", από την Αυστρία, την Ουγγαρία, τη Βουλγαρία, τη Ρουμανία και την Τουρκία. Νωρίτερα, προηγήθηκε η τοποθέτηση των εκπροσώπων των κοινοβουλευτικών κομμάτων, στη διάρκεια της οποίας υπογραμμίσθηκε -από όλες τις πλευρές- η στήριξή τους στην κατασκευή του έργου. Το έργο του αγωγού "Ναμπούκο" αφορά στην κατασκευή ενός νέου αγωγού, που θα συνδέει την περιοχή της Κασπίας, της Μέσης Ανατολής και της Αιγύπτου, μέσω της Τουρκίας, καθώς επίσης τη Βουλγαρία, τη Ρουμανία και την Ουγγαρία με την Αυστρία και από εκεί με τις αγορές της κεντρικής και δυτικής Ευρώπης. Το μήκος του αγωγού, περίπου 3.300 χλμ., έχει ως σημεία "αφετηρίας" τα σύνορα Γεωργίας-Τουρκίας και Ιράν-Τουρκίας, αντίστοιχα. Από εκεί, ο αγωγός οδηγείται στην Αυστρία. Σύμφωνα με έρευνες αγοράς, *«ο αγωγός σχεδιάστηκε ώστε να μεταφέρει, το μέγιστο, 31 δισεκατομμύρια κυβικά μέτρα φυσικού αερίου ανά έτος, ενώ το εκτιμώμενο*

---

²⁸ 01/02/2010. «Στον αέρα η συμφωνία για τον αγωγό», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.imerisia.gr>

²⁹ 23/02/2010. «Βουλγαρία: Προσωρινή αναστολή κατασκευής για τον αγωγό Burgass-Αλεξανδρούπολης», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

κόστος επένδυσης, διαμορφώνεται στο ποσό των 7,9 δισ. Ευρώ». Από την κυβέρνηση της Βουλγαρίας ανακοινώθηκε ότι «το έργο του αγωγού "Ναμπούκο" είναι μια σημαντική ευκαιρία για τη διαφοροποίηση των πηγών προμήθειας ενεργειακών υλών στη Βουλγαρία». «Το έργο», σύμφωνα με την ίδια ανακοίνωση, «θα εξασφαλίσει την απρόσκοπτη ροή φυσικού αερίου στη Βουλγαρία και την αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης και θα μειώσει την εξάρτηση από τις προμήθειες του ρωσικού φυσικού αερίου». Η διακυβερνητική συμφωνία επικυρώθηκε-μέχρι σήμερα-από την Ουγγαρία, ενώ η διαδικασία επικύρωσης από τις υπόλοιπες χώρες βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο. Ο υπουργός Οικονομίας και Ενέργειας της Βουλγαρίας, Traycho Traykov, δήλωσε ότι «η Βουλγαρία διεξάγει διαπραγματεύσεις και για τον αγωγό φυσικού αερίου "South Stream", του οποίου το κόστος», όπως ανέφερε, «είναι διπλάσιο σε σχέση με αυτό του "Ναμπούκο"». Ο αγωγός South Stream σχεδιάζεται για να μεταφέρει ρωσικό φυσικό αέριο από τη Μαύρη Θάλασσα στη Βουλγαρία, την Ιταλία και την Αυστρία. Ο αντιπολιτευόμενος Συνασπισμός για τη Βουλγαρία υπογράμμισε τη στήριξη του στο έργο, επισημαίνοντας ότι «πρόκειται για έναν "τρόπο" έκφρασης των συνεχών προσπαθειών διαφοροποίησης των πηγών και "διαδρόμων" προμήθειας ενεργειακών υλών». «Η πολιτική διαφοροποίησης των πηγών ενέργειας ξεκίνησε από την προηγούμενη διακυβέρνηση», ανέφερε ο τέως πρωθυπουργός Sergei Stanisev, στη Βουλή. Ο ηγέτης των Σοσιαλιστών συνέστησε στην κυβέρνηση να συνεχίσει το έργο της για το project του αγωγού "South Stream" και πρόσθεσε ότι «η υλοποίηση τέτοιων σημαντικών δεσμεύσεων μπορεί να βασίζεται πάντοτε στην εποικοδομητική στήριξη του Συνασπισμού για τη Βουλγαρία». Ο βουλευτής του "Μπλε Συνασπισμού", Ivan Ivanov, τόνισε ότι «το έργο του αγωγού "Ναμπούκο" παρέχει πραγματική διαφοροποίηση των πηγών προμήθειας ενέργειας στη Βουλγαρία», ενώ ο βουλευτής του "Κινήματος Δικαιωμάτων και Ελευθεριών", Rantaman Atalai, επισήμανε ότι «η επικύρωση της συμφωνίας είναι προς όφελος της Βουλγαρίας», αλλά και ο βουλευτής του κόμματος "Ατάκα", Pavel Sorov, σημείωσε ότι «μια τέτοια ευρεία πολιτική συναίνεση είναι αναγκαία και για άλλα ενεργειακά θέματα που αφορούν τη χώρα»³⁰.

«Ολοκληρώθηκε η εκπόνηση της μελέτης βιωσιμότητας για το έργο της έβδομης μονάδας στον πυρηνικό σταθμό του Κοζλοντούι» ανακοίνωσε ο διευθύνων σύμβουλος του σταθμού, Dimirer Angelov. Η μελέτη εκπονήθηκε από ομάδα εμπειρογνομόνων του Κοζλοντούι και της ισπανικής εταιρίας Iberdola και όπως είπε ο κ. Ανγκέλοφ, «με βάση τα προκαταρκτικά στοιχεία, είναι βιώσιμη η κατασκευή ενός νέου αντιδραστήρα». Ο κ. Ανγκέλοφ διευκρίνισε ότι «το επόμενο βήμα θα είναι μια λεπτομερής ανάλυση του project, ούτως ώστε να ξεκαθαρίσει το "τοπίο" και να ληφθούν οι πολιτικές αποφάσεις για την πορεία του έργου»³¹.

Από την άλλη πλευρά, «η Κυβέρνηση της Βουλγαρίας σχεδιάζει να συνεχίσει την κατασκευή πυρηνικού σταθμού Belene διότι έχουν ήδη επενδυθεί πάρα πολλά χρήματα»

³⁰ 03/02/2010. «Η Βουλή επικύρωσε τη συμφωνία για το project του αγωγού φυσικού αερίου "Ναμπούκο"», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.express.gr>

³¹ 16/02/2010. «Βουλγαρία: Έτοιμη η μελέτη βιωσιμότητας για την επέκταση του πυρηνικού σταθμού», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.express.gr>

ανακοίνωσε ο Υπουργός Οικονομίας, Ενέργειας και Τουρισμού, Traycho Traykon. Το υπουργικό συμβούλιο θα παρέχει ελκυστικές δυνατότητες χρηματοδότησης για τους ξένους επενδυτές και προτίθεται να διαπραγματευτεί € 2δισ δάνειο από τη ρωσική εταιρεία Rosatom, της οποίας η θυγατρική εταιρεία Atomstroyexport είναι και ο βασικός κατασκευαστής. Ο Υπουργός Οικονομίας, Ενέργειας και Τουρισμού, της Βουλγαρίας, Traycho Traykon, επιβεβαίωσε την απόφαση για την ολοκλήρωση πυρηνικού σταθμού στο Belene. Η Ρωσική εταιρεία Rosatom, της οποίας η θυγατρική Atomstroyexport είναι ο κύριος κατασκευαστής του έργου, θα παρέχει την αναγκαία χρηματοδότηση, η οποία εκτιμάται σε 2 δισεκατομμύρια ευρώ, χωρίς καμιά εγγύηση από το Βουλγαρικό κράτος. Η επιλογή του νέου στρατηγικού επενδυτή, μετά την παραίτηση της γερμανικής RWE, αναμένεται να ολοκληρωθεί σε περίπου ενάμιση χρόνο. Η εταιρεία μεταξύ της Βουλγαρίας και της Ρωσίας για τη διαχείριση του έργου, έχει προγραμματιστεί να ιδρυθεί τον Μάρτιο του 2010, ενώ οι κατασκευαστικές εργασίες αναμένεται να αρχίσουν το φθινόπωρο του 2010. Ο εξοπλισμός του μελλοντικού πυρηνικού σταθμού παράγεται στη Ρωσία, τη Γαλλία και τη Γερμανία και έχει σχεδόν ολοκληρωθεί³².

Επίσης, η Βουλγαρική Ακαδημία Επιστημών (BAS) μαζί με τη Γαλλική Επιτροπή των Πυρηνικών και Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας σκοπεύει να κατασκευάσει ένα τεχνολογικό πάρκο στο Πομόριε που θα ειδικεύεται στον τομέα της έρευνας και σχεδιασμού των έργων στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Η Ακαδημία σχεδιάζει επίσης την κατασκευή τριών άλλων κέντρων τεχνολογίας: στη Σόφια (νανοτεχνολογία), στο Plovdiv (φωτονική) και στην Varna (IT)³³.

Ρουμανία

Πολιτικά

Αρχές Φεβρουαρίου 2010 ο Πρόεδρος της Ρουμανίας, Traian Basescu, ανακοίνωσε ότι η χώρα του αποδέχτηκε την πρόσκληση της διακυβέρνησης του κ. Obama, προκειμένου να φιλοξενήσει χερσαίους αντι-βαλλιστικούς πυραύλους, στα πλαίσια των Αμερικανικών σχεδίων υπεράσπισης της Ευρώπης από Ιρανικές ή άλλες εδαφικές απειλές. Η ρουμανική διαδικασία αποδοχής βέβαια βρίσκεται ακόμα σε πρώιμο στάδιο, καθόσον η συμφωνία εκκρεμεί να γίνει αντικείμενο διαπραγμάτευσης μεταξύ των δύο κρατών και να εγκριθεί από τα σχετικά νομοθετικά όργανα. Παρ' όλα αυτά, η Μόσχα

---

³² 18/02/2010. «Βουλγαρία: Η Κυβέρνηση θα ολοκληρώσει τον πυρηνικό σταθμό στο Belene», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

22/02/2010. «Βουλγαρία: Επιβεβαιώνεται η κατασκευή του πυρηνικού σταθμού στο Belene», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

³³ 19/02/2010. «Βουλγαρία: Η BAS προχωρεί στην κατασκευή τεσσάρων Τεχνολογικών Πάρκων», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

είναι ήδη ανήσυχη και αναμένει εξηγήσεις από τη Ρουμανία για την επιλογή της αυτή, ενώ σύμφωνα με τον κ. Chizhon, «η Ρωσία είναι ενήμερη για την απόφαση του κ. Basescu και τη συμφωνία του να φιλοξενήσει αυτό το πολεμικό υλικό. Πρόκειται για ένα σοβαρό θέμα, το οποίο πρόκειται να αναλύσουμε μόλις λάβουμε γνώση όλων των λεπτομερειών που σχετίζονται με το πολεμικό υλικό που πρόκειται να εγκατασταθεί στην περιοχή». Από την πλευρά της ΕΕ «το ως άνω θέμα θεωρήθηκε ως μια “διμερής συζήτηση” μεταξύ ενός κ-μ αυτής και των ΗΠΑ», σύμφωνα με τον επικεφαλής της εξωτερικής πολιτικής των Βαλκανίων³⁴.

Οικονομία

Πτωτική θα είναι η πορεία του πληθωρισμού μέσα στη διετία 2010-2011, σύμφωνα με την εκτίμηση της Εθνικής Ρουμανικής Τράπεζας (BNR). «Η τράπεζα εκτιμά ότι το ποσοστό πληθωρισμού από το 3,5% το 2010, θα μειωθεί στο 2,7% το 2011» σύμφωνα με δηλώσεις του διοικητή της BNR, Mougour Isareskou. Μια τέτοια εξέλιξη σχετίζεται άμεσα με την πορεία των μακροοικονομικών δεδομένων της ρουμανικής οικονομίας³⁵.

Η Εθνική Ρουμανική Τράπεζα (BNR) ανησυχεί για την τήρηση των δεσμεύσεων που έχει αναλάβει η κυβέρνηση έναντι του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ), της ΕΕ, αλλά και της Παγκόσμιας Τράπεζας. Ανησυχεί επιπλέον για την πορεία του ελλείμματος, αλλά και των μακροοικονομικών δεδομένων της οικονομίας, καθώς επίσης και τον ουσιαστικό βαθμό επίδρασης τους στη διαμόρφωση του ελλείμματος στον κεντρικό προϋπολογισμό. Η Εθνική Ρουμανική Τράπεζα έχει θορυβηθεί από τις κερδοσκοπικές πιέσεις που παρατηρούνται το τελευταίο χρονικό διάστημα, στη διαμόρφωση των ισοτιμιών, στα νομίσματα χωρών της βαλκανικής και κεντροευρωπαϊκής περιοχής³⁶.

Τα χρέη τόσο των ρουμανικών νοικοκυριών όσο και των επιχειρήσεων προς τις τράπεζες ξεπέρασαν τα 4,3 δισεκατομμύρια λεί το Δεκέμβριο του 2009, ενώ οι ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις σε ευρώ, καταγράφηκαν στα 817 εκατομμύρια ευρώ, μέσω της ισχύουσας ρήτρας για τα δάνεια σε ξένο συνάλλαγμα, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Εθνικής Ρουμανικής Τράπεζας (BNR). Η αρνητική αυτή εξέλιξη είναι ενδεικτική της κατάστασης έλλειψης οικονομικής ρευστότητας στη ρουμανική αγορά, αλλά και των πιέσεων που θα δεχτεί το

---

³⁴ Pop V. 05/02/2010. «Romania to host new version of US missile shield», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://euobserver.com>,

Pop V. 08/02/2010. «Russia in stand-by mode over US missile plans in Romania», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://euobserver.com>

³⁵ 08/02/2010. «Ρουμανία: Μείωση του ποσοστού πληθωρισμού αναμένει η Εθνική Τράπεζα», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.kathimerini.gr>

³⁶ 08/02/2010. «Ρουμανία: Η Εθνική Τράπεζα ανησυχεί για την τήρηση των δεσμεύσεων έναντι των διεθνών οικονομικών οργανισμών», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.express.gr>

ρουμανικό νόμισμα, απαιτώντας τη διάθεση μεγάλων κεφαλαίων σε ξένο συνάλλαγμα, προκειμένου να στηριχτεί η σταθερότητα της συναλλαγματικής ισοτιμίας του εθνικού νομίσματος (λέι)³⁷.

Το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης της Ρουμανίας διευρύνθηκε κατά 47% από έτος σε έτος στα 36.4 δισεκατομμύρια RON (8.6 δισεκατομμύρια ευρώ), ή σε ποσοστό 7,2% του ΑΕΠ το οποίο εκτιμάται σε 505 δισεκατομμύρια RON (119.2 δισεκατομμύρια ευρώ) το 2009 από 4,8% ένα χρόνο νωρίτερα, αλλά παρέμεινε εντός του ορίου του 7,3% που τέθηκε στο πλαίσιο της stand-by συμφωνίας με το ΔΝΤ³⁸.

Βέβαια, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Ένωσης Οικονομικών Αναλυτών, για τον τραπεζικό τομέα, η ρουμανική οικονομία θα παρουσιάσει οικονομική ανάπτυξη 1%, το 2010. Η μείωση του ρουμανικού ΑΕΠ καταγράφηκε στο 6,9% το 2009, σύμφωνα με τα στοιχεία της αναφερόμενης ένωσης, στην οποία συμμετέχουν περισσότεροι από 50 αναλυτές, οι οποίοι δραστηριοποιούνται στον τραπεζικό τομέα³⁹.

Τη μείωση του επιτοκίου κατά 50 μονάδες βάσης στο 7%, το οποίο αποτελεί το χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων δύο ετών, αποφάσισε η Κεντρική Τράπεζα της Ρουμανίας. Η κίνηση αυτή ήταν αναμενόμενη λόγω της πτώσης του δείκτη τιμών καταναλωτή ενώ ήταν συνολικά η δεύτερη μείωση εντός του 2010. Η Κεντρική Τράπεζα διατήρησε παράλληλα το ελάχιστο ποσοστό διακράτησης αποθεματικών σε ξένο νόμισμα στο 30% και σε εγχώριο νόμισμα στο 15%⁴⁰.

Οι άμεσες ξένες επενδύσεις στη Ρουμανία κατά τους μήνες Ιανουάριο-Αύγουστο 2009, αξίας 3,154 δισεκατομμυρίων ευρώ, καλύπτουν πλήρως το έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών της Ρουμανίας για το όγδοο συνεχόμενο μήνα. Η δομή των άμεσων ξένων επενδύσεων για την περίοδο αυτή ήταν: 1.690 εκατομμύρια ευρώ - ενδοεταιρικές πιστώσεις 1.464 εκατομμύρια ευρώ - κέρδη που επανεπενδύθηκαν⁴¹.

---

³⁷ 01/02/2010. «Ρουμανία: Αυξητική η τάση των ληξιπρόθεσμων δανειακών υποχρεώσεων προς τις τράπεζες», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.kerdos.gr>

³⁸ 17/02/2010. «Ρουμανία: Καταγράφει έλλειμμα 7,2% του ΑΕΠ το 2009», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

³⁹ 12/02/2010. «Ρουμανία-Εκτιμήσεις αναλυτών για ανάπτυξη 1% το 2010», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.express.gr>

⁴⁰ 03/02/2010. «Ρουμανία: Μείωση βασικού επιτοκίου στο 7%», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.kerdos.gr>

⁴¹ 18/02/2010. «Οι άμεσες ξένες επενδύσεις στην Ρουμανία κατά τους πρώτους 8 μήνες του 2009 εξακολουθούν να έχουν ισχυρό μακροοικονομικό αντίκτυπο», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

Στην πώληση εντόκων γραμματίων ενός έτους συνολικής αξίας 500 εκατομμύρια λεί (165 εκατομμύρια δολάρια) με μέση απόδοση 7,15%, ποσοστό το οποίο είναι χαμηλότερο από την προηγούμενη αντίστοιχη δημοπρασία, προχώρησε το υπουργείο Οικονομικών της Ρουμανίας. Οι τράπεζες προσέφεραν συνολικά 1,97 δισεκατομμύρια λεί ενώ η μέγιστη αποδεκτή απόδοση ήταν 7,18%. Στην τελευταία ανάλογη δημοπρασία στις 8 Φεβρουαρίου η Ρουμανία πούλησε έντοκα γραμμάτια 500 εκατομμύρια λεί με μέση απόδοση 7,48%. Από τις αρχές του έτους το υπουργείο Οικονομικών έχει πουλήσει 8,6 δισεκατομμύρια λεί σε έντοκα γραμμάτια ενώ οι ετήσιες ανάγκες ανέρχονται σε 57 δισεκατομμύρια λεί. Το 2009, η Ρουμανία πούλησε περίπου 65 δισεκατομμύρια λεί έναντι 12,5 δισεκατομμύρια λεί το 2008, ενώ έχει πουλήσει και γραμμάτια αποτιμημένα σε ευρώ αξίας 2,26 δισεκατομμύρια ευρώ⁴².

«Η Ρουμανία δεν μπορεί να πληρώσει τις επιχορηγήσεις και τις επιδοτήσεις, διότι δεν διαθέτει τους απαιτούμενους οικονομικούς πόρους» δήλωσε ο Υπουργός Οικονομικών Sebastian Vladescu κατά το πέρας της συζήτησης, στην γερουσία, με το κυβερνών κόμμα των Φιλελευθέρων (PD-L) την Τρίτη, αναφέρει η Agerpres. Όταν ρωτήθηκε από τους δημοσιογράφους αν υπήρξε κάποιος Γερουσιαστής να τον κατηγορήσει για την προηγούμενη δήλωσή του ότι οι συντάξεις θα φορολογούνται, ο κ. Vladescu ανέφερε ότι «κανείς δεν τον έχει κατηγορήσει για τίποτα, εκτός από έναν γερουσιαστή που τον κατηγορήσε ότι δεν παρέχει επαρκή στήριξη για τους οικονομικούς φορείς σε περιόδους ύφεσης. Δεν μπορούμε να δώσουμε τις επιχορηγήσεις και τις επιδοτήσεις, διότι δεν έχουμε τους οικονομικούς πόρους», τόνισε ο Υπουργός. Υπογράμμισε ότι «είχε συζητήσει επί όλων των θεμάτων, με τους γερουσιαστές του PD-L, δηλαδή τον προϋπολογισμό, τις υποδομές, το φορολογικό δίκαιο και την ευθύνη για την υποστήριξη των τοπικών αρχών». Όσον αφορά το αίτημα πρωθυπουργού Emil Bok να συνεχίσει και να επιταχύνει τη διαδικασία με στόχο να μειώσει τον αριθμό των φόρων υπέρ τρίτων, ο κ. Vladescu δήλωσε ότι «το θέμα εξετάζεται επί του παρόντος και ό,τι μπορεί να κοπεί, θα κοπεί»⁴³.

Ρουμανία και ΕΕ

Η Ρουμανία θα μειώσει το έλλειμμα του προϋπολογισμού της κάτω από το όριο του 3% του ΑΕΠ της Ευρωπαϊκής Ένωσης το 2012, ένα χρόνο αργότερα από αυτό που είχε συμφωνηθεί αρχικά με τις διεθνείς τράπεζες. Το νέο μέλος της ΕΕ σχεδιάζει να μειώσει το δημοσιονομικό έλλειμμα στο 5,9% του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος φέτος, από 7,3% το 2009, βασική προϋπόθεση που οδήγησε το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) να ξεμπλοκάρει τους

---

⁴² 22/02/2010. «Ρουμανία: Επιτυχής η έκδοση των εντόκων γραμματίων ενός έτους», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.capital.gr>

⁴³ 24/02/2010. «Ρουμανία: Η κυβέρνηση αδυνατεί να καταβάλλει επιχορηγήσεις και επιδοτήσεις λόγω έλλειψης οικονομικών πόρων», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

καθυστερημένους πόρους βοήθειας από το πακέτο διάσωσης ύψους 20 δισεκατομμυρίων ευρώ. Σε επιστολή πρόθεσης προς το ΔΝΤ, «έχουμε υποσχεθεί να μειώσουμε το έλλειμμα του προϋπολογισμού κάτω από το 3 τοις εκατό του ΑΕΠ το 2012» φέρεται να δήλωσε ο Υπουργός Οικονομικών Sebastian Vladescu. Το ΔΝΤ και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ολοκλήρωσαν επιτυχώς την επανεξέταση του πακέτου διάσωσης ύψους 20 δισ. ευρώ για τη Ρουμανία στις 27 Ιανουαρίου, συνιστώντας στις Βρυξέλλες και την Ουάσινγκτον να ξεπαγώσουν δόσεις συνολικής αξίας 3,3 δισ. ευρώ. Σύμφωνα με τους όρους της συμφωνίας, η χτυπημένη από την ύφεση αναδυόμενη οικονομία θα μειώνε υποτίθεται το έλλειμμα εντός του ορίου της ευρωζώνης της τάξης του 3% το 2011. Αλλά η Fabienne Plzkovitz ανέφερε ότι «η ΕΕ βρίσκεται σε συζητήσεις με τη Ρουμανία για να παρατείνει την προθεσμία της για τη μείωση του δημοσιονομικού της ελλείμματος κατά ένα χρόνο. Οι συζητήσεις βρίσκονται σε εξέλιξη και η τελική απόφαση αναμένεται στα μέσα Φεβρουαρίου»⁴⁴.

«Η Ρουμανία θα εισπράξει, στις αρχές Μαρτίου, την επόμενη δόση του δανείου από την ΕΕ ύψους 1 δισ ευρώ, μέρος του πακέτου διάσωσης των 20 δισεκατομμυρίων ευρώ που χορηγήθηκε από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ)» ανακοίνωσε τελικά το Υπουργείο Οικονομικών της χώρας. Το ECOFIN, στο οποίο συμμετέχουν Υπουργοί Οικονομικών των κ-μ της ΕΕ, ενέκρινε την εκταμίευση. Τον Ιανουάριο, το ΔΝΤ και η ΕΕ αποφάσισαν ήδη την αποδέσμευση των ενισχύσεων στο πλαίσιο της stand-by συμφωνία με τη Ρουμανία, μετά το μπλοκάρισμα τους τον Νοέμβριο, που ακολούθησε την πτώση της κυβέρνησης μειοψηφίας της Ρουμανίας και την μετέπειτα πολιτική αστάθεια στη χώρα. Στο πλαίσιο της συμφωνίας ενίσχυσης που υπογράφηκε τον περασμένο χρόνο, το ΔΝΤ είχε υποσχεθεί να δανείσει στην Ρουμανία 12,95 δισεκατομμύρια ευρώ. Μέχρι στιγμής έχουν εκταμιευθεί περίπου 6,6 δισεκατομμύρια ευρώ στις δύο πρώτες δόσεις. Η ΕΕ δεσμεύτηκε να προσφέρει 5,0 δισ. ευρώ και προβλέπεται μία δόση, ύψους 1,5 δισεκατομμυρίων ευρώ μέχρι στιγμής. Άλλοι διεθνείς χρηματοδότες, συμπεριλαμβανομένης της Παγκόσμιας Τράπεζας, θα συνεισφέρουν το υπόλοιπο⁴⁵.

Η Εκτελεστική Επιτροπή του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ), ολοκλήρωσε στις 19 Φεβρουαρίου, το δεύτερο και τον τρίτο έλεγχο των οικονομικών επιδόσεων της Ρουμανίας σύμφωνα με το πρόγραμμα της συμφωνίας stand-by (SBA). Η ολοκλήρωση των ελέγχων επιτρέπει την άμεση εκταμίευση των περίπου 2,45 δισεκατομμυρίων ευρώ ή περίπου 3,32 δισεκατομμυρίων δολαρίων, με αποτέλεσμα το σύνολο των εκταμιεύσεων στο πλαίσιο του προγράμματος να ανέρχεται σε περίπου 9,32 δισεκατομμύρια ευρώ. Κατά τη περάτωση των ελέγχων, η εκτελεστική επιτροπή του ΔΝΤ, ενέκρινε επίσης το αίτημα της Ρουμανίας για την ανάκληση της παρατήρησης που εκδόθηκε στα τέλη Δεκεμβρίου του 2009 και αφορούσε την

⁴⁴ Ilie L. 01/02/2010. «Ρουμανία: Παρατείνει προθεσμία για μείωση ελλείμματος ως 2012», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

⁴⁵ 19/02/2010. «Η Ρουμανία εισπράττει 1 δισ ευρώ από την ΕΕ στις αρχές Μαρτίου», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

καθυστέρηση εκ μέρους της γενικής κυβέρνησης να εξοφλήσει τις εγχώριες ληξιπρόθεσμες οφειλές. Μετά από συζήτηση της εκτελεστικής επιτροπής, σχετικά με τη Ρουμανία, ο κ. John Libski, Πρώτος Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος και ασκών την προεδρία, δήλωσε «παρά τις πρόσφατες προσπάθειες εξογίανσης, η Ρουμανία αντιμετωπίζει σημαντικές δημοσιονομικές προκλήσεις. Το έλλειμμα πρέπει να μειωθεί ώστε να σταθεροποιηθεί η αναλογία του δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ και να συμμορφωθεί με τα κριτήρια για την ένταξη στη ζώνη του ευρώ. Η μεταρρύθμιση των συντάξεων, της απασχόλησης και των μισθών, καθώς και η βελτίωση της αποτελεσματικότητας του δημόσιου τομέα θα αποτελέσουν το κλειδί. Ο στόχος για τον πληθωρισμό και το ερέλικτο καθεστώς συναλλαγματικής πολιτικής έχουν συμβάλει στην άμβλυνση των επιπτώσεων της κρίσης, παρέχοντας παράλληλα την κατάλληλη άγκυρα για τη νομισματική πολιτική. Το 2010, η κεντρική τράπεζα θα δώσει προτεραιότητα στη μείωση του πληθωρισμού εντός της ζώνης στόχου, που θα απαιτήσει μια προσεκτική προσέγγιση για την περαιτέρω χαλάρωση της νομισματικής πολιτικής. Ο ρουμανικός χρηματοπιστωτικός τομέας εξακολουθεί να αντιμετωπίζει με επιτυχία την κρίση, παρά την αύξηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Η συνέχεια της επαγρύπνησης θα είναι αναγκαία για να αντιμετωπιστούν οι κίνδυνοι για τη σταθερότητα του συστήματος, καθώς και την αποφυγή της διάδοσης της κρίσης»⁴⁶. Το έτος 2015 θεωρείται ρεαλιστικός χρονικός στόχος για την ένταξη της Ρουμανίας στην ευρωζώνη, σύμφωνα με την εκτίμηση της τράπεζας Banka Romana de Dezvoltare-Groupe Societe Generale (BRD-GSG). Σύμφωνα με την άποψη του Florian Libokor, οικονομολόγου της αναφερόμενης τράπεζας, «η Ρουμανία πρέπει να επιδιώξει ουσιαστικά και άμεσα την ένταξή της στο ευρώ, προκειμένου να διασφαλιστεί έναντι διεθνών κερδοσκοπικών πιέσεων, που έχουν ως στόχο, τη διαμόρφωση της συναλλαγματικής ισοτιμίας του νομίσματός της (λέι)»⁴⁷.

Φορολογία-Εισόδημα

Ο πρωθυπουργός της Ρουμανίας, Emil Bok, δήλωσε ότι «έχει δώσει σχετικές εντολές στο υπουργείο Εργασίας, προκειμένου να καταθέσει τις απαραίτητες νομικές μεταρρυθμίσεις, για τα νομοσχέδια που σχετίζονται με την απασχόληση των ανέργων, στο πλαίσιο απορρόφησης των κονδυλίων από τα ευρωπαϊκά ταμεία κοινωνικής στήριξης». Τα σχετικά ευρωπαϊκά κονδύλια έχουν ύψος 1 δισεκατομμυρίου ευρώ, προκειμένου να «απορροφηθούν» οι κοινωνικές συνέπειες μείωσης της απασχόλησης, μέσω της υλοποίησης προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης, αλλά και υλοποίησης νέων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών, για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας⁴⁸.

---

⁴⁶ 22/02/2010. «Ρουμανία: Το ΔΝΤ ολοκληρώνει τον έλεγχο και εγκρίνει την εκταμίευση 3,32 δις US\$», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

⁴⁷ 01/02/2010. «Ρεαλιστικός στόχος το 2015 για την ένταξη της Ρουμανίας στην ευρωζώνη», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.kathimerini.gr>

⁴⁸ 02/02/2010. «Το υπουργείο Εργασίας προετοιμάζει τα νομοσχέδια για τη στήριξη των ανέργων», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.stock.ana-mpa.gr>

Σε μια προσπάθεια αντιμετώπισης του σοβαρού προβλήματος της παράνομης εμπορίας τσιγάρων και ποτών στη ρουμανική αγορά, το υπουργείο Οικονομικών της χώρας, προχώρησε στην απαγόρευση της πώλησής τους στα συνοριακά σημεία πώλησης με φορολογική απαλλαγή (Duty Free). Η εφαρμογή του μέτρου εντάσσεται στο γενικότερο πλαίσιο των πολιτικών πρωτοβουλιών, προκειμένου να αντιμετωπιστεί η εκτεταμένη φοροδιαφυγή στη ρουμανική αγορά. Παράλληλα, αναμένεται να ενισχυθεί και το πλαίσιο δράσης της συνοριακής αστυνομίας, για την πάταξη του παραεμπορίου⁴⁹.

Η Ρουμανία σε γενικές γραμμές ακολουθεί τις μεθόδους τιμολόγησης που έχει προτείνει ο ΟΟΣΑ. Σύμφωνα με τον τοπικό φορολογικό κώδικα, οι φορολογικές υπηρεσίες μπορούν αν αγνοήσουν μια πράξη η οποία δεν παρουσιάζει οικονομικό ενδιαφέρον η μπορούν να επαναπροσδιορίσουν μια πράξη ώστε να ανταποκρίνεται στο οικονομικό της μέγεθος. Οι φορολογικές αρχές έχουν επίσης την δυνατότητα να επαναπροσδιορίσουν το ποσό του εισοδήματος η της δαπάνης που αφορά την οικονομική πράξη μεταξύ συνδεδεμένων εταιρικών οντοτήτων, επηρεάζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο το φορολογητέο κέρδος⁵⁰.

Ο συντελεστής ατομικού φόρου εισοδήματος ορίζεται στη Ρουμανία στο 16%. Ειδικοί συντελεστές ισχύουν για τα εισοδήματα που προκύπτουν από τη μεταβίβαση ακινήτων. Τα κέρδη που προέρχονται από την πώληση μετοχών θεωρούνται γενικά, ως εισόδημα επενδύσεων⁵¹.

Φόρο εισοδήματος ύψους 16% εφαρμόζεται σε αμοιβές από ανεξάρτητες δραστηριότητες, μεταβιβάσεις των δικαιωμάτων χρήσης, επενδύσεις, συντάξεις άνω των 900 RON ανά μήνα, γεωργικές δραστηριότητες, βραβεία και άλλα εισοδήματα. Τα εισοδήματα από τυχερά παιχνίδια, (φορολογούμενα στην πηγή), φορολογούνται με 20% (εάν το καθαρό εισόδημα δεν υπερβαίνει τα RON 10.000) και 25% (εάν το εισόδημα υπερβαίνει τα RON 10.000)⁵².

Στη Ρουμανία, οι ακόλουθες κατηγορίες εσόδων είναι αφορολόγητες: αποζημιώσεις για την άδεια μητρότητας και φροντίδας των παιδιών που καταβάλλεται από τον κρατικό προϋπολογισμό κοινωνικής ασφάλισης, κουπόνια γευμάτων, έσοδα από ασφαλιστικές αποζημιώσεις, έσοδα από προγράμματα αμοιβής με stock options, έξοδα μεταφοράς και διαμονής των

---

⁴⁹ 02/02/2010. «Ρουμανία: Δρομολογείται η απαγόρευση της πώλησης τσιγάρων και ποτών με φορολογική απαλλαγή στα σύνορα», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.express.gr>

⁵⁰ 05/02/2010. «Τιμολόγηση συναλλαγών στην Ρουμανία», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

⁵¹ 11/02/2010. «Συντελεστής ατομικού φόρου εισοδήματος στη Ρουμανία», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

⁵² 18/02/2010. «Τύποι εισοδήματος υπόχρεοι σε ατομικό φόρο στην Ρουμανία», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.balkans.com/gr>

αντιπροσωπειών, ορισμένες αμοιβές που σχετίζονται με το σχεδιασμό και την δημιουργία λογισμικού, χορηγίες και δωρεές, κληρονομίες, ποσά επιδότησης τόκων δανείων και έσοδα από την πώληση κινητών και ακινήτων περιουσιακών στοιχείων (εκτός από μετοχές που χαρακτηρίζονται ως μετοχές «υπεραξίας»)⁵³.

Ο Ρουμανικός φορολογικός κώδικας θεωρεί τις ακόλουθες κατηγορίες ως ατομικό εισόδημα των φορολογουμένων: φυσικά πρόσωπα - κάτοικοι, φυσικά πρόσωπα μη-κάτοικοι που εκτελούν ανεξάρτητες δραστηριότητες μέσω μόνιμης εγκατάστασης, μη μόνιμους κατοίκους που ασκούν εξαρτημένη δραστηριότητα στη Ρουμανία και μη κάτοικοι που εισπράττουν ένα συγκεκριμένο εισόδημα στη Ρουμανία⁵⁴.

Μη - κάτοικοι στην Ρουμανία οι οποίοι αποκτούν εισόδημα από ανεξάρτητες δραστηριότητες οι οποίες γίνονται μέσα από μια μόνιμη εγκατάσταση, είναι υποκείμενοι σε φόρο για το καθαρό εισόδημα που απέκτηθη από την μόνιμη εγκατάσταση. Μη-κάτοικοι που έχουν εξαρτημένη δραστηριότητα (τυπικά αναφέρονται οι έμμισθοι υπάλληλοι) φορολογούνται στην Ρουμανία εφ'όσον παραμένουν στην χώρα για περισσότερες από 183 ημέρες ετησίως, η αποκτούν αμοιβές από τοπικό εργοδότη, η τα εισοδήματα από αμοιβές είναι εκπιπτόμενα έξοδα από μόνιμη εγκατάσταση στην Ρουμανία⁵⁵.

Ενέργεια

«Το Μάιο του 2010 εκτιμάται πως θα ολοκληρωθεί η μελέτη βιωσιμότητας για το έργο του υποθαλάσσιου καλωδίου μεταφοράς ηλεκτρικού ρεύματος μεταξύ της Ρουμανίας και της Τουρκίας» δήλωσε ο επικεφαλής του αρμόδιου τμήματος της εθνικής εταιρίας μεταφοράς ενέργειας της Ρουμανίας, Transelectrica, Razvan Pourdila. Όπως ανέφερε στη διάρκεια συνέντευξης Τύπου που παραχώρησε, «σύντομα αναμένεται η προκήρυξη του διεθνούς διαγωνισμού για την προσέλκυση των επενδυτών. Εξάλλου, τον Αύγουστο του 2010 αναμένεται να είναι έτοιμη και η μελέτη βιωσιμότητας για τη διασύνδεση μεταξύ Ρουμανίας και Σερβίας». Τη μελέτη βιωσιμότητας για το υποθαλάσσιο καλώδιο διασύνδεσης με την Τουρκία, εκπόνησε η σουηδική Vattenfall Power Consultant AB. Το σχετικό συμβόλαιο, αξίας 1,2 εκατομμυρίων ευρώ, υπεγράφη από εκπροσώπους της Transelectrica και της σουηδικής εταιρίας τον περασμένο Ιούνιο. Στόχος του έργου είναι η διευκόλυνση του εμπορίου ηλεκτρικής ενέργειας μεταξύ της Ρουμανίας και της Τουρκίας και η κάλυψη της αυξανόμενης ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας που απορρέει από την ιδιωτική κατανάλωση στην Τουρκία. «Το project», όπως δήλωσε πρόσφατα ο γενικός διευθυντής της Transelectrica, Stelian

---

⁵³ 18/02/2010. «Ρουμανία: Εισοδήματα που απαλλάσσονται του φόρου ατομικού εισοδήματος», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.balkans.com/gr>

⁵⁴ 11/02/2010. «Φορολογούμενοι για ατομικά εισοδήματα στη Ρουμανία», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.balkans.com/gr>

⁵⁵ 05/02/2010. «Ατομικός φόρος εισοδήματος για μη-κατοίκους στην Ρουμανία», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.balkans.com/gr>

Alexandrou Gal, «θα επιτρέψει στη Ρουμανία να πωλήσει απευθείας ηλεκτρική ενέργεια στην τουρκική αγορά, αποφεύγοντας την καταβολή φόρων διαμετακόμισης σε δίκτυα άλλων χωρών, τα οποία έπρεπε να "αξιοποιεί" για τη μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας»⁵⁶.

---

⁵⁶ 11/02/2010. «Ρουμανία-Τον Μάιο του 2010 η μελέτη βιωσιμότητας για το ενεργειακό έργο της υποθαλάσσιας διασύνδεσης με την Τουρκία», που είναι δημοσιευμένο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:
<http://www.express.gr>